

VISOLSKA IDILA

Leta 1894 je Vošnjak dopolnil 60 let in se umaknil iz političnega življenja.

31. decembra 1895 se dr. Josip Vošnjak po velikem potresu v Ljubljani umakne na Visolsko posestvo v bližini Slovenske Bistrice. Odpeljal se je na rodno Štajersko, na svoje vinogradno posestvo pri Slovenski Bistrici, ki mu ga je bil že decembra 1866 kupil na dražbi oče, saj Josip sam ni imel prihrankov. Posestvo je prej pripadalo bistriškim minoritom, ki so dali sezidati klet in zasaditi vinograd samih žlahtnih trt, ki so še Josipu rodile "pohorsko zlato kapljo".*

Vošnjakov vinograd v Visolah nad Slovensko Bistrico. Danes ga imenujejo "Kersnikov štok"

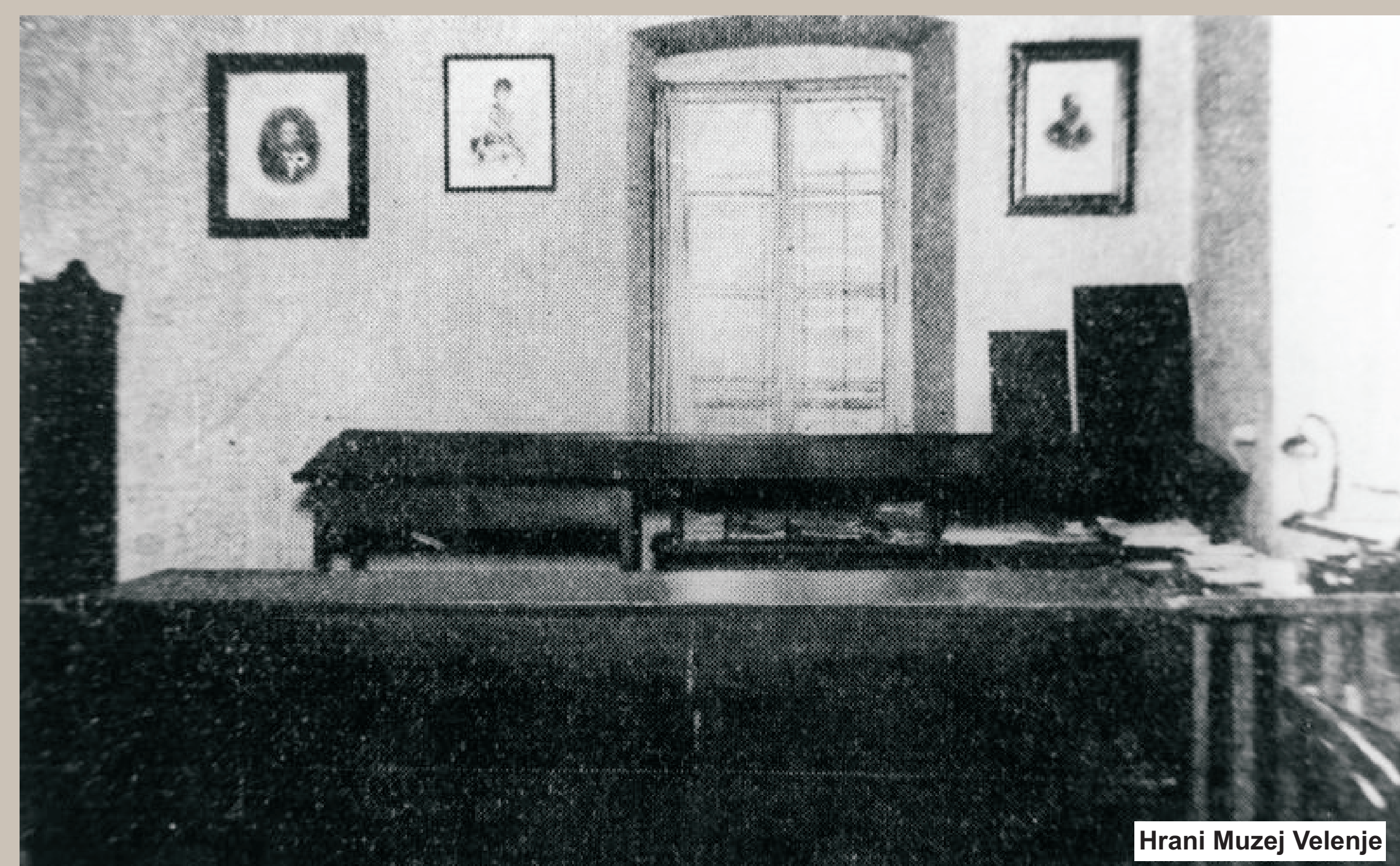

Vhod v "Kosovo klet". Leta 1896 je bil lastnik brat Mihael Vošnjak (1837-1920, poslanec, politik, gospodarstvenik), ki je verjetno tudi obnovil slikoviti strešni stolpič. Malo višje nad "Kosovo kletjo" je imel klet še tretji brat Franc Woschnagg (danes Špesova klet).

Pročelje Vošnjakove posesti v Visolah nad Slovensko Bistrico

Notranjost sobe v Vošnjakovi hiši v Visolah nad Slovensko Bistrico

Vošnjakov najboljši prijatelj Josip Jurčič in prvi slovenski poklicni časnikar je večkrat obiskal Vošnjaka v Visolah. Prav pred kletjo sta zares rada sedela in kot gospodje v romanu ob močnem, starem vinu iz grofovske kleti debatirala, prepevala in preštevala od hiše vidne okoliške cerkvice. Jurčič je dal kraj še natančneje razpoznati, ko govori o pristavi v velikem vinogradu. Jurčič je dejal *"Tu se bode vršilo dejanje prihodnjega mojega romana."* In pisal je *"Tatenbaha"*.**

Vošnjakov najboljši prijatelj, pisatelj Josip Jurčič (1844 -1881), avtor prvega slovenskega romana Deseti brat, izdanega leta 1866

* M. Schmidt Snoj: *Josip Vošnjak*, 2003, str. 223

** J. Vošnjak: *Spomini*, 1982, str. 559

VISOLSKA IDILA

Ne le Josip in njegova brata, ampak tudi mnogi tedanji izobraženci in narodni velmožje so imeli na Štajerskem v lasti vinograde, ki so jih v glavnem obdelovali viničarji. Vošnjak je tako pogosto obiskoval prijatelja Pavla Turnerja v Framu, bil pri dr. Ferdinandu Dominkušu na Zgornji Polskavi. Zelo pogosto pa ga je obiskoval nečak Bogumil Vošnjak, ki ga je spodbujal, naj konča Spomine.

Dr. Ferdinand Dominkuš (1829-1901), poslanec v štajerskem deželnem zboru. Imel je lasten vinograd nad Zgornjo Polskavo, kjer ga je Vošnjak rad obiskoval

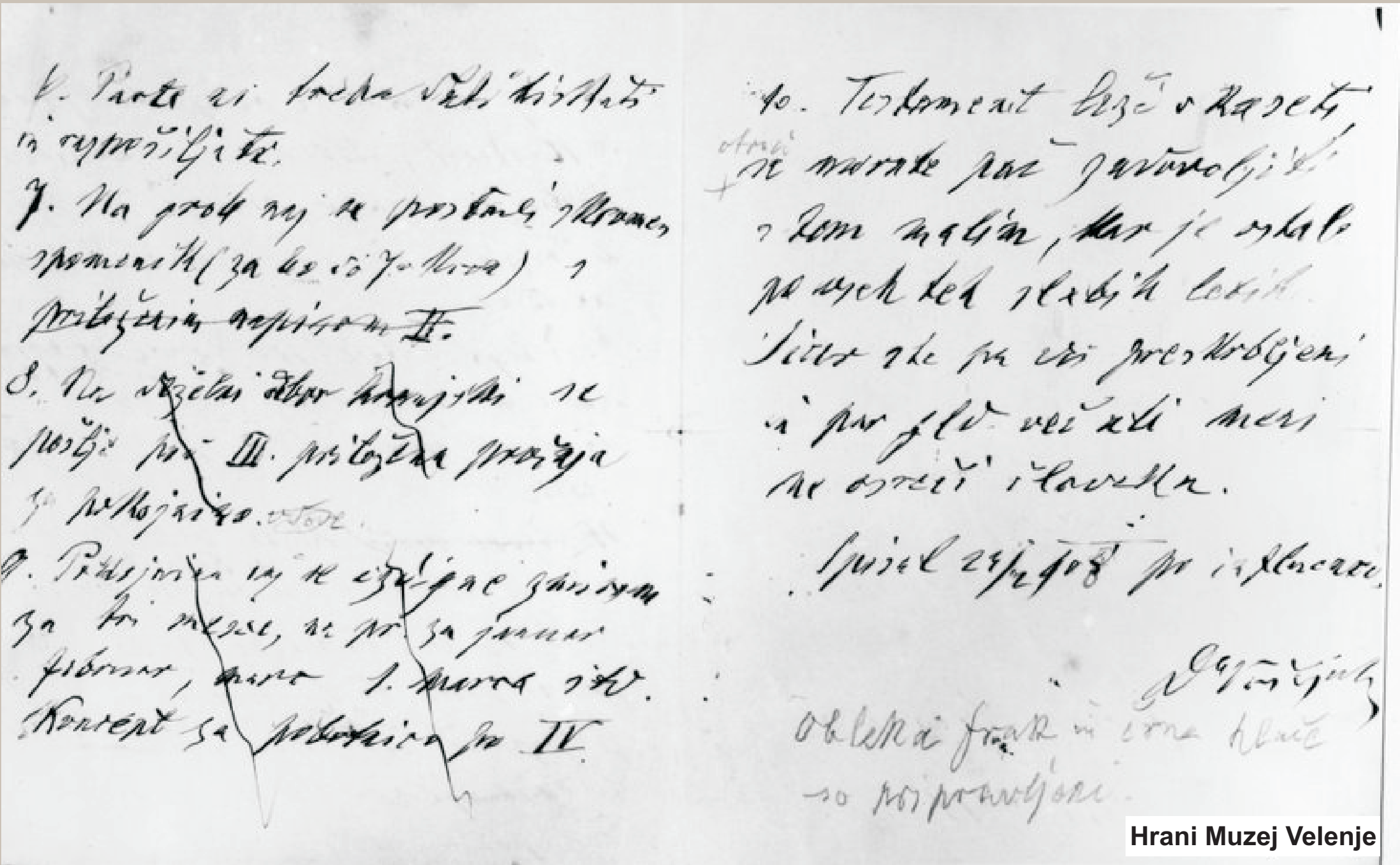
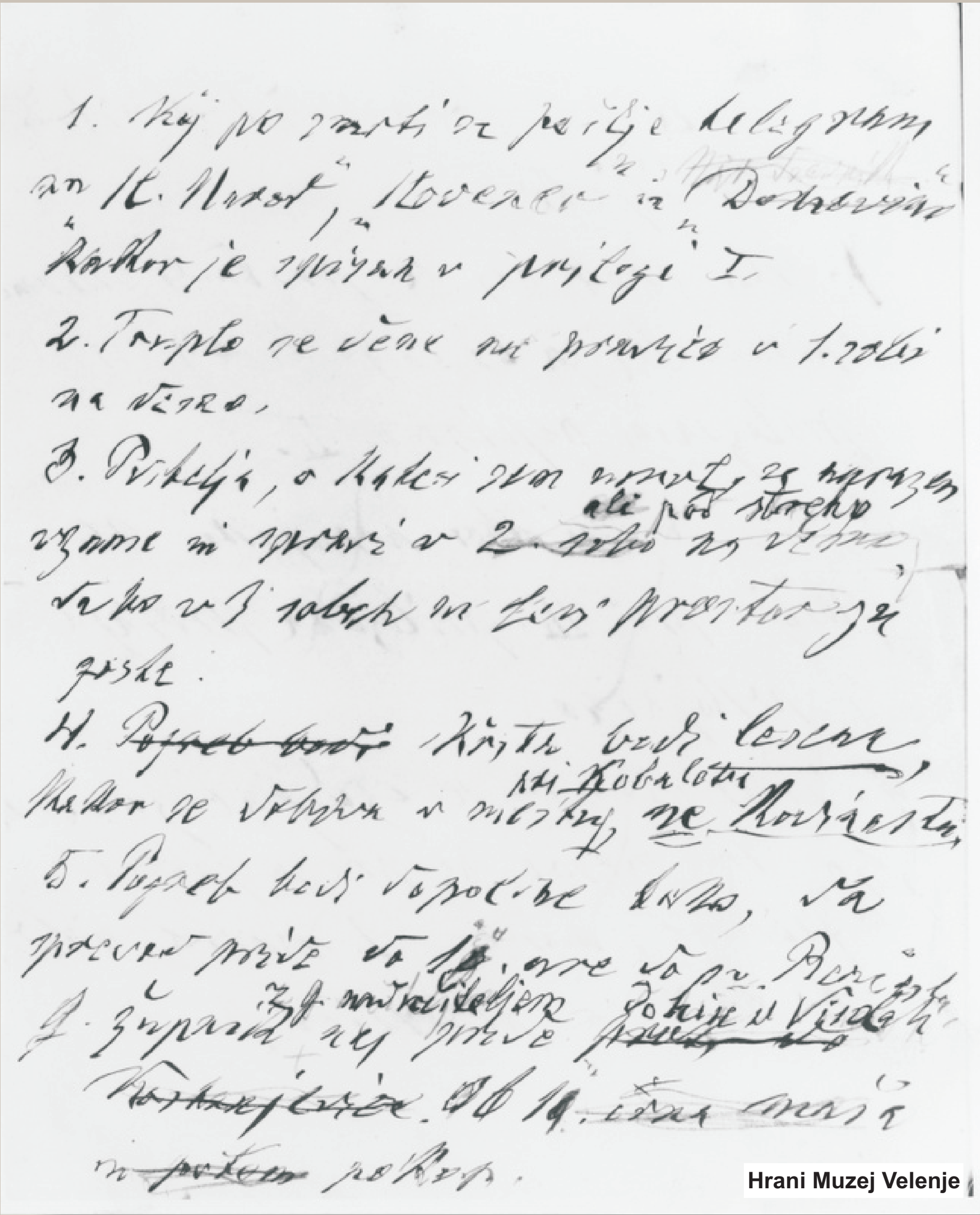

Dr. Pavel Turner, publicist, meceni in vzgojitelj, psevdonim: Ahasver (1842-1924). Prvi Slovenec v evropskih borznih krogih, ki si je z Vošnjakom veliko dopisoval

Do smrti je bil Vošnjak literarno miselno razgiban in je pisal prozo "Na pragu večnosti", ki pa je ni dokončal. V zadnjih letih svojega življenja se je ohranila kopica rokopisov njegovih prijateljev od P. Turnerja, F. K. Meška, V. Holza, F. Serneca in drugih.

Leta 1908 je napisal navodila za slučaj smrti.

Na pogrebu 24. oktobra 1911 se je zbralo veliko častilcev pokojnikovih na enem izmed visolskih gričev, zasejanih s plemenito trto ob skromni zidanici, kjer je izdihnil zadnji slovensko-štajerski taborit. Iz Maribora so prišli zastopniki najstarejše slovenske Čitalnice, zastopniki Sokola, njegov prijatelj dr. Pavel Turner, zastopniki zdravniškega društva iz Celja z dr. Sernecem na čelu in neštevilni drugi rodoljubi. *

Vošnjakova oporoka (prva in zadnja stran)

Nagrobni govor je imel dr. Bogomil Vošnjak, ki je zaključil:

Zdi se mi, da stojijo tam onstran groba Josipa Vošnjaka dramatične postave, tam je njegov romantični idealni Devin, njegova temnopolta plaha in ljubeča Pavla, sarkastični Dolnik, nesrečni ambiciozni politik, parlamentarec dr. Dragan, strastna Lepa Vida, žrtev ljubezni in morja. Vem, da bo marsikateri esteta zlovoljno gledal na te postave, pa nikoli naj ne pozabi, da so to postave, ki so bile odraz razmer in miljeja v kojem je živel pokojnik, hrepeneč z nezadostnimi sredstvi in lepote gladno dušo in polnim, vročim srcem za večnimi vrednostami umetnosti. **

* M. Schmidt Snoj: Josip Vošnjak, 2003, str. 255
** Poročilo o pogrebu iz društva zdravnikov na Kranjskem

Mesto posebnega oznanila.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš nepozabljivi oče
in brat, gospod

dr. Josip Vošnjak

bivši državni in delzni poslanec, delzni odbornik vojvodine,
Kranjske, častni občan mesta Šoštanj itd.

v soboto, dne 21. oktobra 1911 ob pol 9. uri zvečer, star 78 let,
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v torek, dne 24. oktobra ob 2. popoldne od
vinograda v Visovljah pri Slovenski Bistrici na pokopališče
pri Sr. Vencilu. 3631

Visovlje pri Slov. Bistrici, 21. oktobra 1911.

Samo Vošnjak, **Minka Kranjc, Roza Kautzner,**
c. ta kr. nadporečnik, sin. hčerki.

Mihael Vošnjak, **Marija pl. Justenber,**
Fran Woschnagg, **Vincencija Gorliar,**
industrijalec, brata. sestri.

Mesto vencesy darilo v rodoljubne namene.

[illegible][illegible]

at. In dežlo je k poroklu, katerega
voji v eneselski župnik Pankr
Gregore, veliko kmotihi ljudi,
o grobu pretreslivo jokali: ki
bili n svojoja dohtarja, ki
si kanisli vso svojo dohtar
vsi, ki jih takrat s maršalki
m dežem.

Priprnost je pokopalstvo tam p
enestila, skromni pokobni rai, t
lne je postalo znano slo. sve
le je pozvali Voljajkovih. Tam h
dijavci njegovo truplo ob stra
vogoja! umrle hčerke Zorice. K
ekvnlvi ceremonijah, med kater
i je govoril domači župnik in pi
li Pankrini Gregore, slavoje rai
ga ko zdravilca, pisatelja in h
tož Slovenec – vrtnarja! h
ti, se je odlašil pri prednosu
Slov. Maticice prof. dr. Plešič s pu

3

[illegible]

Ni bila gladna, ni bila zlošna pot, so jo hodili oni, katerih poslednji danes tu pri sv. Vencesu našel gro. Živeli so v majhn razmerah. In a kak žoljživ moderen kritik bi mogoliti oni dobi neko malen kotiček malomestno ozadje, je tako odpravilo nepravilno. Ti možje so živel svoji dobi, in si bil piod svojih razmer. Pa a svojim topim (čustvovanj) in z alato dobi so instinktivno čustvo dobi, ki priše. Dr. Jos. Vošnj je bil optimist, bil je sedemdeset

so bile žolte lise, glasnik pozne jeseni. Ta osonja harmonija naših goric, gor in lesov, kopajoča se v solnčnih žarkih, se dihala polno, strastno in vendar mirno življenje. Tisti prelestni, žarkov in vriskajočega kopnenja pol življenju polni dan pred njegovo smrtjo je bil kakor večni simbol. Zdi se, da se pogrezne z njim preteklosti slovenskega preporoda danes tu v grob. Pa nekaj ostane živo in stvarno, in to je naša usoda. To je naša usoda.

[illegible]

Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v nedeljo, dne 5. novembra o 10^{1/2} u. dopoldne v celjski okolici soli.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo ima svoja glavna zborovanja dne 5. novembra t. l. točno ob 10. dopoldne v soli v Gornjem gradu.

Mariborsko slovensko gledališče

Večinoma so že odprta svetišča boginje Telijske, in obmestno hvali, graje, aplavdira, kritizuje. Mariborsko slovensko gledališče pa se je letos nehoti ne mešalo. Zaradi tega morajo

naštevati po ukazu svetnega sveta
železen zastor. Z velikim veseljem se
poddajamo njegov program, ki ga
je razvil za svoja letošnja svetja.
Intendanca nam obeta mnogo lepše
in nestrpno bomo pričakovali gleda
lških večerov. Vse kaže, da hoče po
kazati ravnotežje svoje dobro vo
lje in obistnoti kar najbolj zažvelo
ljiti. Nekaj pa vendar pogrešamo
kar smo pričakovali, in bi si ravnat
telstvu priporočali, če tole: baš le
tos je tridesetletnica, odkar jo umr

Dr. J.
namesto r
deset, sto
plemenito
ljivo marl
predek in

Dr. J.
pa nadalje
samemu p

Obvestilo o
lutro št. 59

0470 St. 050

svojega neun
le ideje in pa
ed ljubezni do
arod.
osipa Vošnjak
njega edinega
tisoč mož, k
ljubeznijo, z
jivostjo delali
svobodo slove

osip Vošnjak
evalci njegoveg
pa večna slav

Vošnjakovi s
5. 23. oktober

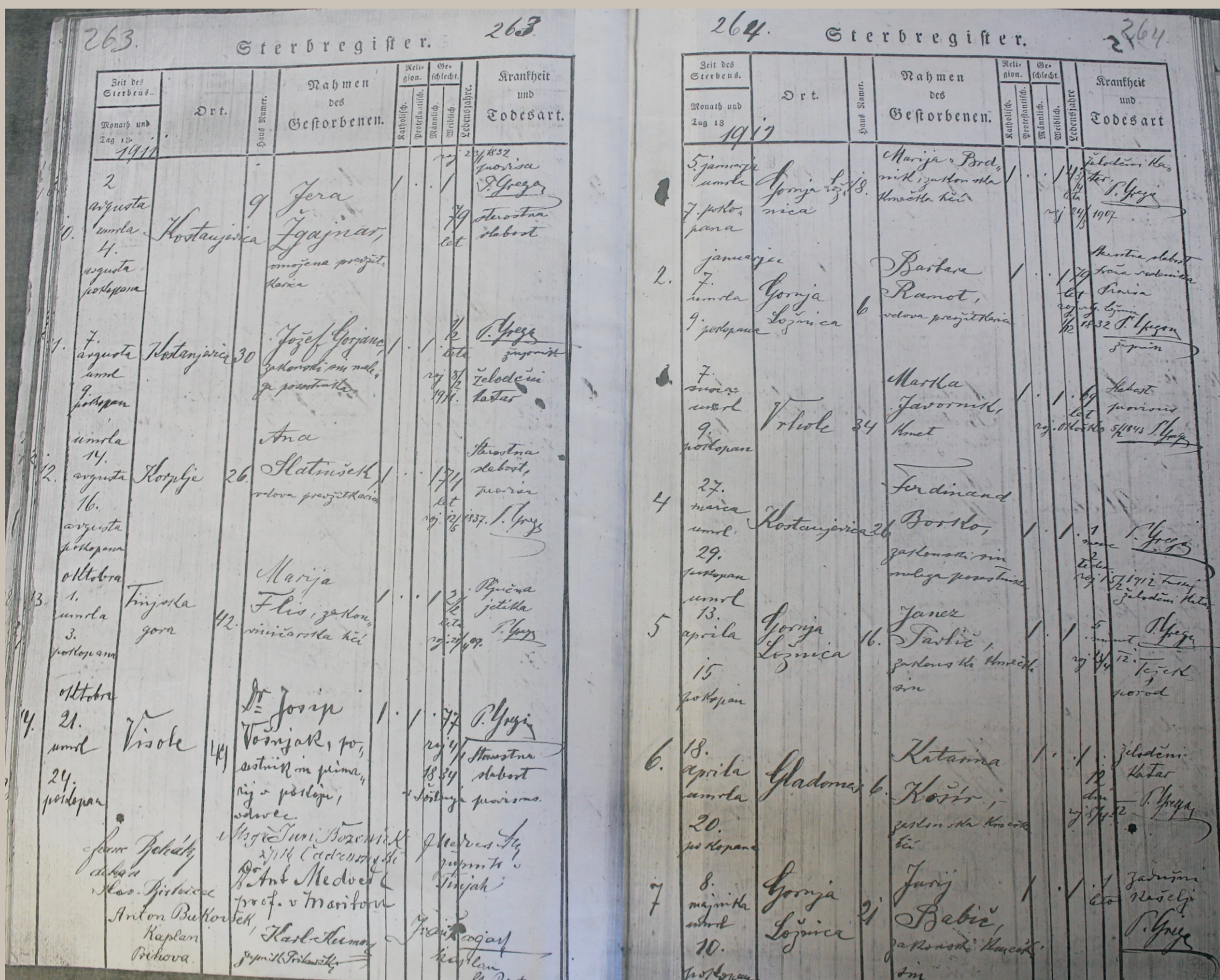
5, 29. OKTOBER

ni ni več, ali
naj nam vstane
i bodo z enako
enako neutrud-
za procvit, na-
nskega naroda.

je mrtav, živeli
ga dela! Njemu
a!

mrti iz časopisa
1911

1511

† Dr. Josip Vošnjak.

Vesoljna Slovenija žaluje ob mrtvaškem odru enega svojih najboljših sinov. Dr. Josipa Vošnjaka ni več. Iz Slovenje Bistrice je raznesel brzovaj včeraj žalostno vest po širni slovenski domovini, in vsepovsod je ta vest vzbudila najglobokejša žalost. To tem bolj, ker je prišla skoro popolnoma nepričakovano. Prva kruta vest je prišla v Ljubljano v soboto opoldne: Dr. Jos. Vošnjak težko bolan. Takoj nato: Dr. Josip Vošnjak v agoniji. In včeraj dopoldne: Dr. Jos. Vošnjak — mrtev. — Zadela ga je kap in napravila v soboto zvečer ob pol 8. uri konec njegovemu mnogozaslužnemu življenju. Da, mnogozaslužen je dr. J. Vošnjak. Predvsem kot slovenski buditelj. S slavno dobo slovenskih ta-

borov je ime dr. Josipa Vošnjaka ne-
ločljivo združeno. Mnogozaslužen je
dr. Josip Vošnjak kot pisatelj. Njegove
spise ljudstvo še danes rado bere, in
njegovi dramski proizvodi se igrajo
po vsej slovenski domovini. — Se
enkrat je dr. Josip Vošnjak, kakor bi
čutil, da se bliža konec, prijel za pero
in napisal svoje „Spomine“, v katerih
je opisal dobo slovenskega narodnega
prebujenja, kos naše narodne, politične
in kulturne zgodovine, v kateri je on
sam igral pomembno vlogo.

Ni ga več. Kakor jesensko listje z dreves, ki je dokončalo svojo nalogo, tako padajo drug za drugim naši starejšine v brezdani grob. A ne brez sledu. Generaciji, ki prihaja za njimi, zapuščajo kot bogato dediščino zlate plodove svojega neumornega dela, svoje svetle ideje in pa svoj plemeniti zgled, zgled ljubezni do naroda, zgled dela za narod.

Dr. Josipa Vošnjaka ni več, ali namesto njega edinega naj nam vstane deset, sto, tisoč mož, ki bodo z enako plemenito ljubeznijo, z enako neutrudljivo marljivostjo delali za procvit, napredek in svobodo slovenskega naroda.

Dr. Josip Vošnjak je mrtev, živeli pa nadaljevalci njegovega dela! Njemu samemu pa večna slava!

*Obvestilo o Vošnjakovi smrti iz časopisa
Jutro št. 595, 23. oktober 1911*

Pogreb dr. Josipa Vošnjaka (Narodni list, 24. oktober 1911)

Vošnjak je ponoči pred smrtjo zapisal: